

מוסיקה

אחראים לכל הגזע

(ראה שער)

המסך האדום של בית הדימה התל-אביבי נסגר לאיטו. מחיאת הכפיים רעמו. הקהל המוקסם לא טרף לעבר היציאות, לא זינק אל האוטובוסים, שהמתינו בחוץ. הוא קם על רגליו, הריע, מחא כף. המסך נפתח ונסגר, נפתח ונסגר. מסע הבזק של להקת פורגי ובס בישראל הגיע לקצו.

שושנה נובלת, לסלי סקוט (פורגי) נכנס לחדר ההלבשה שלו, מאחורי הקלעים של בית הדימה. בעקבותיו זרמו עתונאים, צלמים, מעריצים. מצחו של האמן היה מכוסה אנלי זיעה, אך הוא קיבל את פני האורחים הבלתי-קראים בלבביות חייכנית.

אחת המעריצות, נערה תפוחי-גוף, הגישה לומר שושנה אדומה-נובלת, ביקשה אוטו גראף. סקוט קיבל את סימן ההערכה באדיבות, אמר בחיך: "העלמה, אני יכול לסבול דברים רבים. אבל כאשר גותנת לי אשה שושנה נובלת ואומרת: "זהו זה!..." הוא השתק, וגשק את ידה של הנערה.

זאכאריה עבראלדה, לבסוף נשאר סקוט לבדו, התחיל להתליף את בגדיו. על שולחן ההלבשה שלו התגווסו תצלום של צעירה כושית ושני ילדים. "זאת אשתי, אמנה", הסביר סקוט, "ואלה ילדי, חסן ועלי". אחר בראותו את מבט התמהוון שחלף על פני הכתב, הוסיף, "אני מוסלמי. שמי האמיתי הוא זאכאריה עבראלדה. כמעט כל חברי הלהקה שלנו מוסלמים."

מקום מגוריו הקבוע של סקוט הוא בית סן-לובן, מוקף דשא מוריק, באחד הרחובות המפורקים שרובע לונג איילנד הניר יורקי. הבית נמצא רק במרחק קילומטרים ספורים מרובע העוני, בו נולד סקוט. אולם קילומטרים אלה מסמלים דרך-חיים ארוכה.

עוד בילדותו של סקוט התפרסם קול הסופרנו שלו בכל הוובע, ובהיותו בן 12 הגיע הנער להחלטה גורלית: הוא עזב את ביתו, יצא אל גתיה-הנוודים, כדי להתפרנס ולצבור עושר. מאז היו חייו גודשים נסיעות ברכבת ולינה בבת-מלון זולים, או תחת כיפת השמיים. סקוט שר, פרט על גיטארה, עבר מלהקה ללהקה, במבמה לבמה.

שאיפות גדולות. "הדבר הנסמא ביותר בחיי הוא זה שלעתיים קרובות הייתי קרוב אל פיסת-ההצלחה. אולם ברגע האחרון היה תמיד קורה משהו, שהיה מפיל אותי מטה מטה". נזכר סקוט. השנים חלפו. קולו של סקוט נשתנה, הפך לבאריטון קטיפתי. הוא התחיל להתאכסן בבת-מלון מטוראים, לנוסע במחלקה הראשונה של הרכבת. הלינה תחת כיפת-השמיים הפכה לנחלת-העבר.

אחר בא היום הגדול: סקוט הגיע לברודוויי, קיבל תפקיד קטן בפורגי ובס — את תפקידו של עורך-הדין.

מאז נשאר סקוט בלהקת האופרה אברימן, טיפס לאורך סולם התפקידים הגבירים:

"תפקידו של פורגי נתן לי את ההזדמנות הממשית הראשונה להתפרסם. אבל אני מתכוון לעלות לפסגות גבוהות יותר. יש לי שאיפות גדולות."

המטרה: הוראה. שמש יום השבת זרחה על פני מלון קאסטל התל-אביבי. נערה בלונדית, תמירת-גוף, פנתה אל הטלפוניסטית, ביקשה לקשר אותה עם מאיה אנג'לו, הרקדנית הראשית של להקת פורגי ובס. הטלפוניסטית סירבה, טענה כי היא קיבלה הוראות להרחיק את המעריצים מעל אנשי הלהקה. החיכוך שהתפתח הופסק רק על-ידי מאיה עצמה. אשר ירדה למטה: היא קבעה פגישה עם הנערה.

לאמיתו של דבר, בילתה מאיה את שעות הפנאי המועטות שלה בהדרכת תמימה קרוג' יאק בשטח המחול האפריקאי והמודרני. יבוא יום ותשלמו הון תועפות כדי לראות את מחולותיה של נערה זו, אמרה היא לטלפוניסטית. מאיה היתה מלאת התלהבות מכוכר קליטתה של הרקדנית הישראלית הצעירה.

מאיה הודתה כי שאיפתה העיקרית היא לא לרקוד, אלא להורות את אמנות המחול.

אני מחפשת את אלוהים. מאיה הומינה קפה ולחם קלוי לראותה-הבוקר. המלצר השיב באירצון כי היום יום שבת, וחוקי תורת-משה אוסרים לקלות לחם. הדי החיטסה לכך בהבנה: היא עצמה כמעט והתגיירה בהשפעתו של הרב הרפורמי דוד רוונבאום, אחיו של העתונאי ג'ק רוונבאום מסן-פרנציסקו — האיש שגילה אותה, נתן לה את ההזדמנות הראשונה להופיע על הבמה.

"אני מחפשת את אלוהים", אמרה מאיה, בנו, הכושם, פועם רגש דתי עמוק. דתי הנוכחית (היא לא נקבה בשם הדת) רחוקה מלהשביע את רצונה. אבל אין אדם יכול להישאר ללא דת. עדיין לא מצאתי את מבוקשי."

מאיה מחבת מאד את עיר מגוריה, סן

רקדנית מאיה אנג'לו הכושים עשו את שלהם

פרנציסקו: "זוהי העיר הטובה והיפה ביותר בעולם. הנוף הישראלי הקסים אותי בעיקר מפני שהוא דומה לנופה של קליפורניה."

כל תפקיד גדול. מאיה התחילה לרקוד עוד בילדותה. בהיותה בת 16 נישאה לרוכל יחוני עני, נאלצה לעזור לו בפרנסת המשפחה. התחילה להורות את אמנות המחול. אולם החיים המשותפים לא נמשכו זמן רב: הוג נפרד, ועתה יושב בנה של מאיה, קלייד (10) בבית סבתו בסן פרנציסקו, מחכה בכליון עיניים לשובה של אימו. יהיה עליו לחכות עוד חודשים מספר.

דייקנות של שיעור. הקהל עקב בנשימה עצורה אחרי העלילה הדרמטית, שהתפתחה על הבמה. אולם רק העומד מאחורי הקלעים היה יכול לראות את פעולתו של המנגנון התיאטרוני, שהיתה מרויכת לא פחות מפעולתו של שיעור: השחקנים והזמרים הגיעו אל מקומותיהם הקבועים בדיוק של שניות, מילאו את תפקידם, ירדו מעל הבמה.

"אנו מוכרחים לדאוג להצלחתה של ההצגה", אמרה מאיה, "אם היא תצליח, יארגנו המנהלים שלנו הצגה כושית נוספת, יעסיקו שחקנים כושיים נוספים, יתנו להם הזדמנות להראות את יכולתם לעולם כולו. אנו נושאים באחריות בפני כל שחקן כוש ברחבי-העולם."

האמביציה של מאיה אינה נופלת מלב ביותר ופשטותה: "אני רוצה כי שמי יתנוסס באיתות ענק על פני כל העולם. אני רוצה להראות לפולם את אשר יכול אדם לעשות, על אף המכשולים העומדים בדרך". בעת ביקורה הקצר בישראל הספיקה מאיה לרכוש המון רב של ידיים, רובם שחקנים ורקדנים תל-אביביים. בעיניהם היתה מאיה לא רק אמנית גדולה, אלא גם אישיות בלתי נשכחת.

קריירה מפתיעה. הקריירה האמנותית של בס, גלוריה דייזי, היתה מפתיעה.

• בנות הלהקה האחרות שמיילאו את תפקיד בס: פרדריקה ("פרדי") מרשאל ומרתה פלוראט.

בוקר אחד, לפני כשנה, קיבלה גלוריה קריאה טלפונית מלהקת האופרה אברימן. היא זכרה כי חודשים מספר לפני כן, לאחר שסיימה את לימודיה בבית הספר המוסיקלי קאלי ג'וליאד, פנתה אל האופרה בבקשת עבודה. עתה ניתנה לגלוריה דייזי העבודה המבוקשת.

תחילה היה קשה לגלוריה להסתגל לקצב המחזה שהוצג זו השנה השנייה. היה עליה לשנן תו אחר תו, דיאלוג אחר דיאלוג, הנעוה אחר הנעוה. אולם בסופו של דבר גברה היא על כל המכשולים, נקלטה במסגרת הלהקה.

תפקידה הגדול הראשון של גלוריה בא אף הוא במפתיע: ששה שבועות לאחר הופעתה הראשונה בחזרות חלתה השחקנית, שמילאה או את תפקיד בס, וגלוריה נאלצה למלא את מקומה. הופעתה חוללה סערת התלהבות בעתונות האמריקאית — והתפקיד ניתן לה לצמיתות.

מנוחה? לא ולא! "השחקנית הצעירה נסחפה בחיים החדשים, חיה את החזרה, שכחה את העבר, נשאה את מבטה רק אל העתיד הוזהר. רק פעם, בבוסטון, חיכתה לה הפתעה נעימה: אמה ואחותה הבכירה באו מג'ורג'יה, כדי לראות את ה"תינוקת" מופיעה באופרה של ממש. "אחר תי נודעוה בראותה אותי מופיעה בתפקיד של נערה כה מושחתת", נזכרה גלוריה, "אבל אמה נהנתה להפליא."

עתה מתכוננת גלוריה לצאת לתופשה. יש לה תוכניות משלה: היא תתן כמה קונצרטים של אריות ושירים קלאסיים כאי-טליה, תקליט כמה תקליטים בחינה. ולאחר מכן — חזרה אל פורגי.

מנוחה? לא ולא! היא תנוח רק לאחר שיתנוסס שמה ברחבי-העולם באותיות גדולות נוצצות: גלוריה אף היא רוצה להראות לעולם את אשר מסוגלים הכושים להשיג, על אף הרדיפות והמכשולים. ועד אז — לעבודה, לאריו מיוחדות, לפרק מיוחדות, לעבוד. "הדרך עודנה ארוכה וקשה."

